

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De quarto, quinto, & sexto decalogi Præcepto II.
De septimo decalogi Præcepto. III. De octavo decalogi Præcepto. IV. De
Ecclesiae Præceptis. V. De Sacramentis in genere & quibusdam in specie.
VI. De Pœnitentia. VII. De Matrimonio

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput VIII. Monitorii obligatio, & extensio declaratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53587)

Monitorii obligatio & extensio &c. 311

empli gratia Petrum occidisset, Judex autem Claudium tamquam reum damnaret; non teneretur Nicolaus se homicidii reum coram iudice fateri, ipse siquidem Claudium non est calumniatus.

Si duo se invicem diffamarint, non semper alterius alter famam tenetur reparare, si uterque hanc reparationem facere recuset. Sed si hic alteri reparationem facere est paratus, idem & alter prestare debet.

CAPUT VIII.

Monitorii obligatio & extensio declaratur.

Monitorium pro revelatione generaliter loquendo omnes illos obligat, qui sub mortali peccato revelare tenentur, sive ex rei natura hæc obligatio oriatur, ut alterius impediatur damnum, aut procuretur utilitas; sive ex Superioris jussu, quo non jubente non teneretur subditus revelare. Contra vero quotiescumque non revelans mortale peccatum non committit, excommunicationem pariter non incurrit.

Nemo criminis penitus occulti, quod ipse solus novit, auctorem revelare tenetur, nisi de publico Ecclesiæ & Reipublicæ bono agatur, præsertim si crimen adhuc patrandum sit, ut impediatur. Quod si alicujus tantum famæ læsio, aut damnum metuitur, quando debitor tenetur restituere, &, quamvis monitus, id facere negligit; qui rem, etsi secretam, norunt, revela-

re tenentur. Si revelationem tantum, non
 cufationem aut delationem monitorium impera
 qui eidem non parer, censuræ subditur, quæ
 vis quæ asserit probare nequeat; cum enim per
 cesserit denunciatio, & testes tantum quærantur
 qui rem novit, etsi persona sit singularis, tamen
 juridice interrogatus tamquam testis debet
 spondere. Secus evenit in delatione; etiam
 crimen, quod probari nequit, est veluti
 no occultum; qui vero crimen, de quo alter
 accusat, probare nequit, censetur calumniator
 præterea inutilis esset hæc delatio probatio
 carens, quamvis læderet accusatum, & con
 sione operiret. Quod si Monitorium hæc
 beat clausulam: *Quicumque crimen istud co
 missum esse noverint, ipsum debent revelare*
 id ita intelligi debet, si delator crimen probare
 possit, sive teste majori omni exceptione, si
 scripto, sive urgentibus indiciis. Quod si
 datur clausula: *Denunciatio fiat, etsi probare
 nequeat*: tunc nulla esset parendi obligatio
 cum manifestus error subesset. At ubi de
 trimonio agitur, qui sibi notum impedimentum
 probare nequit, illud nihilominus denunciatio
 teneretur; id enim sponsis & consanguineis
 sternit ad investigandam impedimenti veritatem
 quæ alias maneret semper occulta. Idem
 dicendum, si rei notitia quæritur, unde gravi
 Ecclesiæ aut Reipublicæ damnum timeatur, quod
 vitari facile potest, cum utilis opportuna
 pitur admonitio; nam qui Ecclesiæ, aut Reipublicæ
 præsent, si moneantur, possunt facile
 gotium intime examinare, & ex indiciorum

veritate & probabilitate opportuna imminenti malo adhibere remedia.

Si quis secretum prodere nequit, quin naturæ jus violat, quod fidelitatem postulat, hic censuræ minime subditur. Hujusmodi sunt Advocati, Procuratores, Chirurghi, Medici, & Obstetrices, etiamsi semiprobarationes adessent, & criminis infamia monitorium præcederet: his ille quoque est accensendus, qui a perfido secreti proditorẽ rem didicit. Attamen neque ab amico, neque ab alio interdum secretum legitime servari potest; ubi de Ecclesiæ videlicet aut Reipublicæ bono agitur, aut grave alterius damnum est impediendum. At si secreti conscius gravior sibi malum ex ejus revelatione timet, quam alteri ex ejusdem occultatione imminet, illud revelare non tenetur.

Id revelare non tenemur, quod a sublestæ fidei homine audivimus, aut si narrantis nomen tumus obliti; quando ab hoc solo homine id accepimus; aut jam ipse id revelavit.

Nemo injuriam, quam passus est, revelare tenetur; neque enim impedire monitorium potest, quin Evangelii consilium sectemur, quod ad dimittendas injurias nos hortatur. Equidem scio Pium IV. & Gregorium XV. Bullis suis jussisse, ut pœnitentes a Confessario in confessione ad luxuriam sollicitati eundem denuncient: at hic de religionis negotio, & de animarum salute agitur.

Criminis alicujus occulti, aut cogniti auctorem manifestare non oportet, si ipse jam se cor-

rexit; nisi aliquod adhuc ex illo crimine gra-
Reipublicæ malum evenire possit; aut ejusdem
scandalum adhuc duret, aut si plura denuo
trentur crimina; aut si iudex prudenter
met admissum crimen fore puniendum.

In criminali causa non tenetur reus seipsum
prodere, suumque crimen fateri, neque sub
communicationis pœna, nisi contra ipsum est
sempliciter probatio, gravia indicia, & fama com-
munis: at in civili causa, monitorio est par-
dum, & aut per se aut per alium satisfaci-
oportet. Quod si, ut malum aliquod eveniat
veluti in causa matrimonij ad illicitum impedi-
dum conjugium, vel in Ordinatione ad aver-
dam irregularitatem, Iudex jubeat, ut occultum
impedimentum, aut defectus deregatur, para-
dum est. Porro hæc regula semper viget, quan-
do Iudex procedit, non ut puniat, sed ut malum
impediat, reoque prosit.

Neque suum complicem tenetur reus reve-
lare, quia hoc pacto seipsum proderet; neque
complex principalem suum auctorem, si de-
ciandi præceptum contra regulas juris fiat. Co-
terum qui decoctorem ficto aliquo contractu
aliove modo jovit ad suos creditores fallendo
rei veritatem revelare tenetur, postquam eum
idem monuit, ut debita sua solvat, aut quod appo-
se habet, reddat: secus censuram incurrit, et
revelando gravi infamiae, aut supplicii periculo
se exponat, aut gravioris sui vel alterius dam-
ni.

Consanguinei usque ad quartum gradum
tenentur se invicem prodere, nisi ubi de Eccl-

Re aut Reipublicæ bono agitur, nec adhuc commissum est crimen; id tamen in cognitione tantum carnali locum habet, non autem in spirituali orta ex Baptismo aut Confirmatione. Idem dicendum est de domesticis, & universim de iis omnibus, quorum vitæ, aut bonis revelatio periculum creat. Publicum tamen bonum privato semper debet anteferri; nec nimium sibi est indulgendum.

Quando monitorium revelationem alicujus rei postulat, cujus auctorem id agendo non peccasse aliquis novit, censuræ hic non subjacet, si illius actionis auctorem non revelet. Jubet exempli gratia monitorium, ut ille denunciatur, qui certam Nicolao pecuniæ summam furrupit: hanc scio a Bernardo, quia sibi debitam, fuisse surreptam: non teneor ego Bernardum denunciare. Nec illum teneor denunciare, qui revera furatus est, sed restituere modo nequit, & licite restitutionem, quam optat facere, potest differre; idem enim de revelatione, ac de restitutione statui oportet; vera autem impotentia restituendi onus tollit. Redit vero restituendi obligatio, si cesset impotentia; nec potest tunc debitor sine culpa, & sine creditoris injuria restitutionem differre; redit quoque hæc obligatio, quando debitor dimidium saltem restituere potest, quamvis integrum debitum reddere nequeat. Quod si dubia est impotentia, tunc oportet revelare.

Nemo tenetur longam inire viam, aut magnos sumptus facere, ut revelet.

Si

Si quis aliquid se non revelaturum juramento non potest tamen revelationem omittere hinc juramenti prætextu, quod iniquitatis vinculum non est: si vero quis dubitat, an revelare tenetur, hic debet revelare.

Qui revelare tenentur, nec revelant, damnari debent, quibus silentio suo causam præbent. Ad Episcopum isti mittendi sunt, aut ad eum, qui ab Episcopo habet absolvendi facultatem, si excommunicatio est reservata. Quando absolutionis necessitas urgeat, satisfaciendi præmissionem a pœnitente Parochus exigat, nisi illum absolvat.

Qui jam elapso monitorii termino satisfactum ideoque censuram incurrit, absolutione indiget, etsi ille, cujus interest, debitum omne dimittat.

SECTIO II.

DE
NONO ET DECIMO DECALOGI
PRÆCEPTO.

CAPUT I.

Præcepti noni explicatio.

Sexto præcepto adulterium prohibetur; sed Judæi putare facile poterant, sicut revere & putabant & credebant, exteriorem solum adulterii actum esse veritum. Hoc igitur præceptum